

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 502.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk.

Pünkösdre.

Tolesva, máj. 24.

Jövel, Szentlélek Úristen.

Szállj le hozzánk abból a ragyogó, csillagos magasságból, ahol talán van még önzetlen lelkesedés, bátor hitvallás, nemes idealizmus.

Mi legalább azt hisszük, hogy ott van. Hisz a földről már olyan régen elköltözött! És mehetett volna é máshová, mint fel az égbe? Hiszen mind felfelé tör az, ami nemes, ami ideális.

Azoknak a szent, nagy eszméknek, annak a halálmegvető rajongásnak, annak a tiszta hiszszeregetnek, amely félszázaddal ezelőtt lelkesítette a magyart, amely a szabadságharc örök ragyogásu lapjaival gazdagította hazánk történelmét, amely a végső pusztulástól mentette meg, s a világtörténelmi dicsőség magaslatára emelte ezt az országot, — ott kell lenniük fent a csillagok közt, a tiszta sugárzásu azürrégek tengerében, — oda repültek, oda menekültek, mikor ezt a földet megint ellepte a sár és a szenny, mikor itt már nem volt számukra hely.

Jövel, istennek szent lelke, hozd le újra köznök azokat a nagy eszméket, azokat a szent érzelmeket! Szükségünk van megint reájuk, — nélkülök elveszünk, nélkülök új ezredünk hajnalát nemzetünk kiomló vére fogja pirosra festeni!

Piszkos iszapteper arasztotta el ennek az országnak a földjét, — az önzés, az érdekhajhászat undorított örvénylő tengerre. S ez

a tenger megfojtja benne az élet-erőt, előli szabad fejlődésének liatal hajtásait.

Ezt a gonosz tengert szárítsd fel az eszmék napjának meleg sugaraival, hogy megszabadulva tőle hatalmas virágzásnak indulhasson ez a vérrel, könnyel olyan bőségesen megszentelt föld.

Szükségünk van a te szent lelkedre, magyarok örök istene, mert nagy, elhatározó napok előtt állunk. A világtörténet gépezetének egy hatalmas zökkenése rombadönteni készül sok mindent, ami nagy és erős volt eddig, s teremteni helyette másokat, amik még nem voltak eddig. Ezekben a nagy pillanatokban kell ébren enni a magyaroknak, mert egy ilyen perc elmulasztását századok munkája se tudja kipótolni.

Jaj neki, ha mostani züllött állapotában fogják találni a nagy változások! Ha nem lesz érzéke felismerni az események forgatagában nyilatkozó isteni kéz ujjmutatását, — ha vak lesz magasztosabb céljai, nemesebb törekvései iránt, ha nem fogja fel egyetemes nemzeti eszményeit, ha fiai rövidlátó önzéssel akkor is csak a maguk apró érdekei után fognak futkosni, s nem látják maguk előtt örök vezérsillagú nemzetünk szent nagy érdekeit!

O, szállj le a csillagok magasából te, földről oda üldözött isten, oda menekült eszme! Gyújtsd fel a lelkekben azt a szunynyadó világozást, támaszd fel azt a tetszhalott eszményiséget, ébreszd fel

lelkeink mélyen alvó jobb felét

Tanítsd meg ezt a saját romlásán elvakultan működő népet, hogy önmaga ellen cselekszik, mikor pillanatnyi haszonért, apró önérdékért feláldozza hazája, nemzete sorsát. Mert ha elpusztul a hazá, bizony vele pusztul az egyes is, vele pusztul mindenki.

Tanítsd meg, hogy legalább akkor legyen őszinte, legalább akkor mondjon igazat, mikor hazája sorsa felett határozni a választási urnák elé járul. Legalább akkor ne fojtja, ne leplezze el a meggyőződését, legalább akkor ne hazudjon, mert az a hazugság kegyetlenül fogja megboszulni magát, mert az a hazugság meg fogja rontani hazáját, nemzetét, s benne őt magát is! Az a hazugság megfertőzi a levegőt, betegé teszi a földet, megbomlasztja ezredéves nemzeti létünk erős épületét, s ott fog sötétleni hazánk sorsa felett, mint egy nehéz átok.

Tanítsd meg, hogy önzetlen hazaszeretet, az őszinte véleményki-mondás, a nemzeti célok rajongó kultusza kis népeket is erőssé, legyőzhetetlenné tehet, — az önzés, a nemzeti eszmények elfeledése tönkre teszi a leghatalmasabb népi-óriást is, mint ahogy megőrli a a szű a fejedelmi túlgyet.

Tanítsd meg, hogy csak az a nép lehet szolgál, idegen érdekek kizsárolt rabja, amelyik nem akar szabad és független lenni. És hogy amely nemzet a szabadságot nem akarja, az az életet nem érdemli.

A szabadság élet, a szolgaság el-sorvaszt s megöl.

Tanítsd meg, hogy az elv-árulás, a haszonlesés, a meggyőződés bér-beadás, a közös nagy érdekektől való elfordulás Mohához, Mohács-hoz vezet, — és hogy még egy Mohácsot nem birna már ki a magyar.

A haza sorsát hosszú évekre eldöntő napokban, a szolgaság és szabadság hiveinek alkotmányos tusájában légy nemzetteddel, magyarok istenének szent lelke!

Hozd el közeink a tiszta hazaszeretetnek égi világosságát, hogy nemes fényénél tiszta ragyogásban lássa a nemzet azt a nagy, szent eszményképet, amiért négy szá-zadon át ontott vért és hullajtott könnyeket, amiért élnie, halnia kell: a független nemzeti lét eszményét. S feledve önző célokat, apró érdekeket, rajongó lelkesedéssel kövesse ennek az örök eszménynek tündöklő vezérsillagát.

Busa Barna.

Május 24.

Elnökök harca.

A história szépen elmeséli azokat az idöket, mikor két, sőt három pápa is volt a világon, s mindenki azt állította és hirdette, hogy ő az egyedüli igazi pápa, a többi bitórló, csaló, törvénytelen, s ebben a biztos és büszke tudatban különösen kiátkozták egymást az anyaszentegyház-ból s elítélték a pokol minden szö-nvedésére.

Ezek az épületes dolgok ismétlődnek most kicsiben a hiszki körület kormánypartjánál, nagy mulatságra és gyönyörűségére minden igaz ol-lenzéki embernek.

— Az a mosolygó uriember — legy-n nyugodt Margit — bűnhödni fog! A vacsora végeztével, midőn Margit visszatért szobájába, szinte elrémült önmagától.

— Mit tettem, istenem! Összeveszitettem boszúból két embert, kik közül az egyik unokafivérem. Hátha ő fog elesni a párbajban, hiszen a vacsora utáni sértő szavak, mik bár hidegen ejtettek ki, de belevágtak a szí-vebbe, katonánál csak vérrrel egyenli-letők ki. Piros meleg vérrrel . . .

E percben hangokat hallott átve-rődni a zsalukon s a mint csendesen az ablakhoz lopódzott, a hold világánál kivethette Palásthy deli alakját és két tisztársát, akiknek csendes, suttgó hangon beszélt:

— Kedves fiuk, ha talán komoly do-loggá válna a játék és Karlának ked-vezne a szerencse, vegyétek el e tár-cát és ezt forró, utolsó csókkal együtt adjátok át az édes anyámnak. Mondjátok meg neki, hogy rágondol-tam mindig és nagyon szerettem, épen úgy, mint őt, akit szeretek most is, habár . . . Nem érzek fiuk, de elő-ézetem nem csal: én — eilesem.

Az egyik tiszt szóltanul vette át a tárcát s azután elvágtattak . . . Szi-gethy báró erdői felé.
Margit nem tudott elmozdulni az

TÁRCA.

Leányhűség.

A „Felsőmagyarországi Hirlap” eredeti tárcája.

Irlta: Németh Pál.

Bálvándy Margit nagyon kényelmetlenül érezte magát, midőn észrevette, hogy Rajecz fürdő egyik férfi vendége folytonosan kíséreti sétai alkalmával. Rosszaságát közölte is anyjával és e közlés után kettő bosszankodtak, per-sze: hiába! A mama egy kis utánjá-rással később megtudta, hogy az őket oly kitarással kísérő alak Palásthy Nán-dor hirlapíró, aki már régóta írja Mar-git dalait a fővárosi előkelőbb lapok hasábjaira. Ezt a nemes foglalkozást azonban úgy a mama, mint Margit légi-csen ideálisnak találták és hagyták nyugodtan sétálni Palásthyt, aki Mar-git kíséretében fáradhatatlan volt.

Egyik derűs nap délelőttjén újra lent sétáltak a fürdő esplanadján és Margit oly idegesen ütötte le napernyőjével egy áva bogáncs bóbítóját, hogy nap-ernyője a virágágyak közé repült. A mindenttt jelenlevő Palásthy nyújtotta át az elrepült napernyőt és mintha csak alkalomra várt volna, sietve mu-tatta be magát:

— Palásthy Nándor hirlapíró va-gyok . . .

Margit a bemutatkozásra ennyit va-laszolt:

— Nos . . . ?! A mellett olyan hi-deg, bántó tekintettel nézte végig Pa-lásthyt, hogy ez észrevehette a Margit kicsinylését.

— Palásthy Nándor vagyok — szó-lott alig elfojtható izgatottsággal a férfi, — bemutatkozni illendőnek tartottam s e rövid ismeretséget tovább folytatni nem leszek sem merész, sem együgyű. Bocsánatot kérek, ha okot adtam volna haragjára, kicsinylésére. Ennyi az én mondani valóm!

. . . Margit megsértette ezt a fér-fit . . .

II.

A kilencedik huszárgyvezetési tisztjei nevetve beszéltek el kalandjuktól az öreg Bálvándynak a két fedelű, fran-cia tetős udvarház hűvös teraszán. Mar-git pedig szorgalmasan töltögette a po-harakba a Yhateau quemet és cogna-cot a kifáradt hadfiúknak, a kik épen a manóver utolsó atakjáról jöttek meg.

Az ezredes ur szintén jelen van és megelégedését fejezi ki a tiszteknek, kik határozottan kitüntek a többi csap-vezetőék felett s különösen Nándi főhadnagyot dicsérik; aki jelenleg Szi-gety bárónál van, az öreg báróval és szép leányával, kik még a fővárosból régi jó ismerősei, társalóga.

A dicsért és várva-várt főhadnagy neumsokára meg is jelenik és háromso-zos hurrah fogadja. Odalép az öreg Bálvándyhoz, majd Margithoz és be-mutatkozik az elspadit leánynak azon a régi hangon, azokkal a régi szavakkal:

— Palásthy Nándor főhadnagy va-gyok.
És midőn Margit szóltanul teszi kis kezét a Palásthyéba, Palásthy alig ész-revehető fájdalommal mosolylyal sug-ga néki azt a kettőjüknek olyan ismerős szót:

— Nos . . . ?!

Aztán kérdézkösködik Margit anyja után, mire az öreg szomoruan mutat a teraszról látható temetőre, amelynek fái épen most aranyozza meg a hu-nyó nap utolsó, arany-eres sugara . . .

III.

A vacsoránál Margit a mellette ülő Karla Bélának, ki egyébként távoli ro-kona volt, sugó hangon, úgy hogy csak ketten hallották, mondta: — Béla . . . gyűlölöm ezt a Palásthyt . . . Ne mo-solyogjon! Megsértett. Érti Béla . . . megsértett. Mióta hogy maga engem bántatlanul sértegetni . . . ? Karla Béla majdnem felszisszent Margit szavaira. Hiszen ő is régóta gyűlöli ezt a fér-fit, aki behízelegte magát bajtársai ke-gyébe, aki mellett háttérbe kell szorul-nia neki . . . Karla Bélának . . .

Ismertettük már a pataki gyűlés határozatát, amelyvel kimondta, hogy átalakul a lizikai kerület „szabad-elvű” pártjává, s a párt elnökövé választja Szinyey Gerzson.

Felszólalt erre id. Meczner Gyula, mint öt éve megválasztott pártelnök, s mérgesen odakiáltotta Szinyeyéknek:

— Én vagyok a te urad elnököd, idegen elnökeid ne legyenek én előtt, pártgyűléseketek ne csinálj magadnak, hogy azokon elnököt válasszál!

Ismertettük terjedelmesen a Meczner Gyula tiltakozását, amelyben kijelenti, hogy a pataki gyűlés nem volt pártgyűlés és Szinyey Gerzson nem pártelnök.

Erre a tiltakozásra felel most a Szinyey-párt egy hetike nyilatkozatban, amelyben természetesen viszont kijelentik, hogy igenis az ő pártjuk az egyedül üdvözítő szabad-elvű párt, s az ő elnökük az egy igaz elnök, Meczner Gyula pedig nem elnök, mert ő csak *ad hoc* elnök volt, amint hogy a párt is akkor csak *ad hoc* párt volt, s a választás után ipso facto fuccs lett az ő elnöki méltósága.

(Abban az állításukban, hogy a kormánypárt a választás előtt csak *ad hoc*, ideiglenesen volt megalakulva, van is valami. A kormánypárt, ha megalakul is valahol, mindig csak ideiglenes, t. i. addig tart, amíg pénz van és ital, — ez pedig a választás után tudvalevőleg megszűnik. A mi pártunkat állandóan összehatja a közös eszme, — de hol van ilyen eszme a kormánypárton?)

Van tehát a lizikai kerületben eddig két kormánypárt és két elnök, (az isten szaporítsa meg a számukat!) s mindenik fennen hirdeti, hogy ő az igazi törvényes párt és elnök. A kölesönös eb ura fakót már elkibálták egymásra, — most várjuk az egymásra szórandó kölesönös átkok villámain. Egyelőre, érdekességénél fogva, egész terjedelmesen közöljük a Szinyey párt nyilatkozatát. Így szól:

Nyilatkozat.

„Id. Meczner Gyula ur, mint az olasz-lizikai választó-kerület szabad-elvű pártjának elnöke” egy nyilatkozatot tett közzé, melyben kijelenti, hogy az általunk Sárospatakon e hó 12-én tartott képviselő-jelölő gyűlést neki lett volna joga összehívni, s ő azért nem hívta össze, mert Molnár Béla ur még nem tartotta meg beszámolóját. Kifejezi egyúttal abbéli véleményét, hogy az ilyen „kortestaktika” melyet mi követünk s mellyel kerületünk nyugal-

mat idő előtt felkavarjuk, nem helyes.

A Meczner Gyula ur fennebbi nyilatkozatában foglaltak ellen teljes határozottsággal tiltakozunk kell. Tiltakozunk kell, hogy ő a kerület szabad-elvű pártjának elnöke, mert a kerületben a szabad-elvű párt csak *ad hoc*, a választások idejére szervezkedett, állandó szervezettel, tehát állandó elnökséggel nem bír s így a képviselőválasztás megtörténte után az elnöknek se le nem kell mondania, se elbocsájtatnia nem kell, hanem a mandátuma ipso facto megszűntnek tekintendő. Tiltakozunk más részről az ellen, hogy a mi fényesen sikerült jelölő gyűlésünket, bárki is közönséges kortestaktika ki-folyásnak minősítse. A jelölő gyűlést igenis megtartottuk azért, mert felsőbb helyről határozott biztosítékot szereztünk arra nézve, hogy jelenlegi képviselőnk többé nem lép föl. De az ő beszámolóját már csak azért sem várhattuk be, mert hiszen öt év alatt mi velünk semmiféle összekötést nem tartott fenn s így arra nem gondolhattunk, hogy most, az öt év elteltével fölkeres bennünket. Mi tehát megtartottuk a jelölő gyűlést oly módon, hogy arra a kerület minden választóját külön-külön meghívtuk s tényleg megjelent az 1787 választóból 800. A jelen volt választók azután, előbb Szinyey Gerzson elnököt választva, nagy lelkesedéssel, egyhangulag dr. Ballagi Gézát kiáltották ki képviselő jelöltül. Az elnök két ízben is felhívta a jelenvőket, hogy akik nem járulnak hozzá Ballagi jelöléséhez, vagy akiknek egyáltalán valami mondanivalójuk van, adják elő észrevételeiket, de a kétszeri felhívásnak sem volt semmi eredménye.

Ilyen körülmények között mi vagyunk kénytelenek érthetetlen „kortestaktikának” minősíteni Meczner Gyula ur amaz eljárását, melynél úgyva a szabad-elvű párt elnökének deklarálva magát, ami jelölő gyűlésünk nagy jelentőségét egy töredék mesterkedésének, kortesfogásának tűn teti fel, a reánk nézve egészen tiszta helyzetet összeharja s a választó-kerület összes választói csaknem felének spontán akaratnyilvánulását sommibe vévén, a jelöltünk érdekében megindított mozgalmat diskreditálni akarja.”

Sárospatakon, 1901. május 19-én.

Az olasz-lizikai szabad-elvű párt nevében:

Molnár János,	Szinyey Gerzson,
Kun Dánfel,	elnök.
alelnökök.	Dr. Kles Sándor,
	jegyző.

Majd később bemegyünk atyámhoz és kérje meg kezemet . . . Atyám szert engem és én ön leszlek, hogy jóvá tegyem minden hibámat, amit önnek okoztam, hogy legyen újra jó anyám, a maga édes anyja, az enyém helyett. Szeretni fogjuk egymást forrón, végtelenül . . . Ugy-e így lesz Nándor . . . ?
Igen! Így lesz, ha Istenem segít. — Így lesz! Így lesz teljesítése az én álmaimnak, szívem vágyának. A te szerelmed az én diadalom. Te megadta a legóhajtottabbat, te szeretsz önmagamért, mert sem cimem, sem rangom, birtokom. Köszönöm Margit . . . enged, hogy megcsókoljalak, megérdemlem és erőssé fog tenni . . . üdvözíteni fog . . . Karla nem sebesült meg, nyugodt lehetsz. Várj reám, míg eljövök, hogy egészen magamévá tegyelek. Csókolj meg Margit . . .
És ajkuk egy vég nélküli, hosszú csókban forrt össze: az elsőben, amely utolsó is volt . . .

„Mert csak reggel volt a párbaj Szigethy báró nagytermében és Palásthy úterét átvágta Béla kardja . . . Karla a párbaj után Bálványdyékhoz ment a jutalomért és megkapta . . . Egy év múlva Margit jegyese . . . Mondják, hogy Margit boldog . . .

És mikor ezen igaz, életből elesett történetet leirom: síri szeretnék, hogy miért is olyan mulandó a lányhűség, miért olyan változó a szív, s te szerelmem, miért is vagy olyan csalóka, mint a délibab . . . ?!

(A pápák, pardon! Az elnökök nemes harcának már is van folytatása.)

Id. Meczner Gyula ma újból nyilatkozik, ragaszkodik az elnökséghez és a Ballagi párt kiközösítéséhez, hivatkozva 34 kormánypárti aláírással ellátott nyilatkozatra és Molnár Béla képviselő levelére, melyekben ő üsmertetik el pártelnökül.

Térszúke miatt ezeket most nem közölhetjük, egyelőre csak jelezzük meg, hogy Molnár Béla kijelenti, hogy a mandátumért újból harezra száll és julius elején kíván beszámolni.)

Mezőssy Béláról azt híresztelte egy pár újság, hogy fellép a lizikai kerületben függetlenségi programmal. Ez teljesen alaptalan híresztelés. A lizikai függetlenségi párt okvetlenül állt jelöltet, de annak személyében még nem állapodott meg, a mi tekintve, hogy a választások még csak öt hónap múlva lesznek — nem is olyan sürgős.

Székely Elek polgármester, mint köztudomású dolog, szintén honatjai örömhökre vágyik, — képviselő akar lenni. Miután azonban Zempléiben kétségbeesett több az eszkimó, mint a foka, s e szerint itt nincsen számára hely, Szabolcsban akar szerencsét próbálni. Beszéli, hogy előbb a nyír-bogdányi kerületre pályázott, ahol nagy birtoka is van, de úgy vette észre, hogy itt a népszerű Kálly Lipót mostani függetlenségi párti képviselővel szemben nem fog boldogulni, s ezért újabban a nagy-kállói kerületben akar szerencsét próbálni Mezőssy Béla ellen kormánypárti programmal. Természetes, hogy bukása itt még sokkal bizonyosabb, mint a nyír-bogdányi kerületben.

A podheringi honvéd-

emlék felavatása.

Irta: Matolai Etele.

Bereg vármegyében Munkács felett Podhering mellett 1849-iki Tavaszó (ápr.) 22-én egy kisebb-szerű, de szerencsés ütközetünk volt. Ennek emléket emeltek a Munkács és vidékebeli honfiak és honleányok, amelynek ünnepélyes felavatása e f hó 22-én volt. Az emlék helye nagyon jól van megválasztva, egy domb tövében, amelyről akkor két 6 fontos ágyu működött, s a Latorca folyóba — ugyszólván beépített bástyán, — mivel a domb sűrűn van bokrok-kal benőve, az emlék pedig feje: a setét zöld háttér előtt úgy tűndöklik, hogy a ki arra jár akár vasuton, akár közuton, szemébe kell tűnnie.

F. hó 22-én vasárnap d. u. 4 órákor nagy közönség gyűlt össze, mert az idő is szerfelett kedvezett. A felavatást a Hymnus elzengése után a főispán, dr. Hagara Victor, tüzes hazafias beszéddel nyitá meg, amely után a kicsiny, de érdekes ütközet történetének rövid előadása következék, s ezzel a tulajdonképpeni felavatási ünnepély véget ért, a melynek kiegészítésül azonban esti 6 órákor az uradalmi sereg kertében lakoma tartatott, a melynél éltették az egyetlen megjelent podheringi hőst, akkor még nagyon ifjú tüzerhátnagyot, a 3 fontos felüteg parancsnokát, a főispán pedig poharat emelt a munkácsi és munkács vidéki hőlgyekért, nekik tulajdonítván az érdem orozslányrészét azon összeg összehozatalában, amely az emlék felállítását lehetővé tette.

Végül idecsatolom jóhiszemű visszaemlékezéséből az ütközet rövid történetét:

1849. tavaszán akkori kormányunk minden valószínűség szerint tisztában lehetett, sőt kellett lennie azzal, (habár tagadta) hogy miután az osztrák hadsereg már nem bírt velünk, segítségére jöna az orosz. Részint ezért, de bevalótlan azért, mert az osztrák sereg Gácsországnban levő csapataiból dan lárok képeztevény, a Kárpátok hol egyik, hol másik pontján betörték, vagy betöréssel fenyegettek; akkori kormányunk az északi Kárpát-menti vármegyéket Pozsonytól Máramarosig hadmegyékbe osztá. Máramaros maga képezé az egyik ilyen hadmegyét. Bereg Ungvár és Zemplén együtt a másikat. Embeben két honvéd zászlóalj állomásozott — a 22-ik — a mely többnyire beregi orosz fiukból állott — Martini Frigyes őrnagy parancsnoksága alatt, és a 35-ik u. n. Zrínyi zászlóalj, a melynek parancsnoka Bangya Miklós őrnagy volt. Mészáros Lázár akkori hadügyminiszter azonban hadmegyei parancsnokká a Répásy Mihály tábornok ajánlatára Lázár Vilmos utász őrnagyot nevezé ki, a kinek kívánságára segédül én rendeltem mellé.

Lázár Vilmos Debreczenből egyenesen Munkácsra jöven, s a hadmegyei parancsnokságot át vevén, az imént nevezett két őrnagy duzzogott, hogy ők bár rangban idősebbek, mellőztettek; sőt Bangya Miklós betegnek is jelenté magát, ne hogy Lázár Vilmos alatt szolgáljon, s a Zrínyi zászlóalj tisztí karának egy küldöttsége ment e miatt előterjesztést tenni Mészáros Lázár hadügyminiszternek, a ki azonban igen erőlyesen, sőt főbe lövetés fenyegetésével is utasítá el őket, ha engedetlenkednek. Bangya mind ennek dacára betegség címe alatt távol maradt, s utóbb valamely más helyre áttetelet eszközte ki.

Martini, a kinek zászlóalja a felvidéken volt elhelyezve, nem jelenté ugyan betegnek magát, de ő is duzzogott.

Lázár Vilmos a hirtelenben összehozható csapatokkal Zempléneben-méven, mert egy osztrák csapat Duklánál akart betörni vagy csak demonstrált, én utközben Nagymihályban csatlakoztam hozzá, mert csak ápr. hó 2-án a hatvani ütközet napján kapván a rendeletet, a fő hadseregtől csak 3-án indulhattam utnak.

Varamón tudtuk meg, hogy Duklánál be nem tört az ellenség és a 22-ik zászlóalj egy őrmesterétől parancsnokom magán levőből értesült, hogy Barko osztrák tábornok egy dandárral Vereckénél tört be, s az ő zászlóaljuk hátrál.

Martini őrnagy semmi jelentést se tett.

Természetes, hogy azonnal induljunk vissza Beregre. Lázár Vilmos kis haderejét Szerednyén ketté osztá. Maga egyik részével — összes ágyúival — ez pedig egy fél üteg 3 fontos volt, és lovassíggal, ez pedig egy század guerilla-huszárv volt, a főuton Munkács felé tartott; egy csapat gyalogsággal, a mely főleg az akkor alakuló 106-ik zászlóalj volt, Pribék Miklós nemzetőri őrnagyot a hegyeken át egyenes uton Polenára küldé, hogy az ellenséget ha ütközünk vele, hátra fogja, ha hátrál, visszavonulási vonalát elvágja.

Munkácshoz érve, ott találtuk Martini őrnagyot a zászlóaljjal, megszorodva egy nagy csapat nemzetőrséggel két Lónyay (ha nem családnom Menyhért és Albert) vezérlete alatt, és megtudtuk, hogy a Szomjás József, nem régen elhunyt barátom, akkor Zrínyi zászlóaljbéli százados folytonos unszolása és biztatása dacára Podheringig nem akart az ellenséggel szembe szállani. A következőből ítélve, talán jól tette. Podheringnél azonban megállván, az ütközetet elfogadá.

A Latorca jobb partja felett egy domb alatt az országot szorosán a domb tövében vezet, a Latorca pedig, a mely akkor éppen meglehetősen duzzadt volt, szorosán az út mellett folyván, az ellenség könnytelen volt ezen szoros úton, valóságos defilén, nyomolni Munkács felé. A 22-ik zászlóaljbeli beregi orosz fiúk a Latorca bal partján levő fűzesben és kertekben felállva, a fák megöl kényelmesen lövöldöztek a Hartmannokat és Deutscheimstereket, de Munkács várából is jött segítség, a többi közt Androjkovics Endre tüzemester, később mérnök jó barátom, két ó fontossal, a melyeket az egyik dombra (a melynek tövében most az emlékoszlop áll) fel vontatván, s onnan tüzelvén az ellenségre, az ütközetet javunkra, úgy szólna ő dönté el. De hozzájárult ehhez egy közhonvéd is, a ki egy vastag két águ fára támasztván fegyverét, azt kérdezte tisztőtől, szabad-e azt a kakas tollas főtisztet lelőni? A kérdezett tiszt pedig egy 5 forintost tett ki a fára, „ez a tied, ha lelőöd” felfelé. A fegyver eldőlt, s a pofonesapott kalapos kakas tollas tiszt, állítólag a dandár vezérkari főnöke, Bubna ezredes elesett. Az Androjkovics egy golyója pedig pedig, mint akkor mondák, Barkó parancsnok alól a lovat lötte ki.

Elég az ahhoz, az ellenség megszaladt, még pedig oly serényen szaladt vissza Gácsországba, hogy utolsó emberök 6 órával előbb ment át Polenán, mintsem Pribék Miklós ottan a hoyegből előbukkant.

Lázár Vilmos meglehetősen hovesen megtámadá Martinit, hogy lehet megszaporodott győztes csapatával vesztelnie, ahelyett, hogy az ellenséget üldözze, és a magával hozott, valamint itt talált csapatokat, a nemzetőröket itt hagyva, azonnal megindítá.

Epen ekkor tájban nevezetvén ki Dembinszki Henrik gróf altábornagy az ország éjszaki részén levő összes haderő főparancsnokává, Lázár Vilmos jelentést tett neki, hogy az ellenséget üldözve, bemegy Gácsországba Sztry-ig, ott nyugatnak fordulva, Duklanak Szvidniknél vissza jön. De Dembinszki a kormány nevében határozottan megtilta a határt átlépni, a minek folytán Polenai táborunkból ismét visszatértünk.

A MEGYE ÉS A VÁROS.

× **A rabváltó járda.** Eddig csak a savanyú borra szokták mondani, hogy jó lenne rabváltónak. — de bizvást elmondhatjuk ezt az újhelyi állomású út járdájáról is. Mert ha arra itélnek egy rabot, hogy ötször menjen végig ezen a járdán, bizonyára már a harmadik fordulónál kétségbeesne s bevallaná minden bűnét.

A rendezett tanácsú bölcsesség ugyanis egész szélességében behintette ezt a járdát a legdurvább kavicsal, amivel csak valaha országot utat burkoltak. De az országot is ma már vannak annyai kimélettel a teherhordó lovak és ökrök iránt hogy lehengerlik azt a kavicsréteget gözhengerrel, s makadám utat csinálnak belőle.

A polgármester úr azonban, úgy látszik, nem becsüli annyira Újhelyi közönségét, mert ő bizony nem hengereltette ezt a kavicsengert, hanem a közönségre bízta, hogy kinosan botorkálva s temérdek cipőtalpat elnyuzva tapossa be, ha tudja.

De helyesen cselekszik a polgármester úr. Mert az a közönség, amelynek ilyen képtelenül hosszú a türelme, amely ilyen botrányos vexát is szó nélkül szenved el, igazán nem érdemel más bánásmódot.

Az bizonyos, hogy más városban rég a tisztelt magisztratus után dobálta volna a közönség azokat az utat járhatatlanná tevő kavicsokat.

HIREK.

Tiszta választás.

A május 19-iki pataki gyűlésen történt (amely *Szinyey* Gerzson és társai szerint a olasz liskái kerület szabad elvű pártjának közgyűlése, *Mecser* Gyula szerint pedig egy pár választónak értekezlete volt.)

Ballagi Géza programbeszédjétől felhevülve egy néhány vidéki választópolgár egy pár pataki kortestől kísérve, bement az állomás mellett lévő *Amerika* vendéglőbe, s ott sörrel akarta lehitetni lobogó lelkesedését.

Különösen egy bodrogkislaludi választó polgártárs retentőn méltatlankodott, hogy miféle választás ez, ahol még inni sem adnak az embernek. Amire a pataki kortesek felvilágosították, hogy bizony ez már ezután mindig így lesz, mert hogy ez a tiszta választás.

Az atyafi erre nem a leghizelgőbben nyilatkozott a tiszta választásról, sőt még *Ballagi* is a kötelességet hangsúlyozta, hogy miféle választás ez, ahol még inni sem adnak az embernek. Amire a pataki kortesek felvilágosították, hogy bizony ez már ezután mindig így lesz, mert hogy ez a tiszta választás.

Vége azonban kitört belőle a virtus, és elküldte:

— Hát azért is iszunk! Ha nem fizet *Ballagi*, — fizetek én! Korcsmáros, két hordó sört!

A korcsmáros sietve csapra utotta a söröket, amikor aztán a szomszagos polgártársak nagyhamar elfogyasztották.

Ekkor a bodrogkislaludi polgártárs nagy hetykén elküldte magát:

— Fizetek!

A korcsmáros azonban alázatos hajlongással jelenté:

— *Kevén, már ki van fizetve!*

Evvel aztán igen meg volt elégedve a társaság, a kislaludi polgár pedig boldogan szölt:

— No, ha így van, akkor hozzon még két hordóval.

És lassacskán 12 hordó sört fogyasztottak el a neki lelkesült polgártársak, s egyézt se fizettek, mert már *mind ki volt fizetve.*

Vége aztán a korcsmáros vette észre, hogy nem csak a választók írtak el a potya sörtől, hanem olyan bőségesen bántak vele, hogy a kocsmá padlója is egészen felázott, — s hogy a további árvízveszedelemtől megmentse a padlót, szeliden eltávolította lelkes vendégeit, akik most már megantulhatták, hogy a tiszta választás az, amikor a jelölt nem ad inni a választóknak, de ha a választó rendel magának valamit, hát az ki van fizetve.

Dalok.

Irtá: Szemere Emil.

Ö hozzá

Láttalak, és ha elfelednélek, Istene se volna akkor az égnék. Imádságom se borulna földre. — Ahitattal érted könyörögve.

Csalogány dal végkép elnémulna, Rózsa ágra rózsá se borulna. Lány szellő, mit szült a tavasz ajka, Fölsüvöltne, mint az ég haragja.

A polypnak ezer karu szörnye Csalfa szivem pozdorjává törje. Mint árulóit dobjon ki a sírom Örök átok, pokol tüze kinzson.

Egy kacér nőhöz.

Ismerem egy kis leányt. Kaczagó volt szemem, Csábított az ajka forró szerelmem. Aztán kinevette.

És miként a gyermek mindég újra vágyott, Fitymálva dobta el a megunt bábót, Ó is akként játszott.

Merev volt a szive, kiszáradt a lelke. Hüszg élete, pompa a kedvese. S csak magát szerette.

Addig szakaszgatta, tépte a virágot, Miglenn arra ébredt, hogy a tél beállott, S nem lel friss virágot

— **Kinevezés.** A pénzügyi miniszter *Karácsonyi* Zakariás tenkei m. kir. adóhivatali gyakornokot a n.-mihályi m. kir. adóhivatalhoz adóosztázt nevezte ki.

— **Athelyezések.** A pénzügyi miniszter *Nemes* Adolf n.-mihályi adóosztázt saját kérelmére a homonnai kir. adóhivatalhoz helyezte át.

A vallás és közoktatásügyi miniszter *Bányai* Piroksa szerencsi áll. elemi iskolai tanítónót a gyulafehérvári áll. elemi iskolához jelen minőségben át helyezte.

— **Eljegyzések.** *Blum* Arthur tolelvai kereskedő, tartalékos főhadnagy Balkányban eljegyezte *Hajdu* Jenny kasszonyt. — *Goldblatt* Mór sáros-pataki földbirtokos eljegyezte *Hartstein* Antal nyiregyházi földbirtokos leányát *Ima* kasszonyt. — *Dr. Legeza* János, *Legeza* István táblai bír. fia holnap jegyezi el *Korinkó* János helybeli birtokos leányát *Ilonát*.

— **Esküvő.** *Tolelvai* Nagy Barna tolelvai nagybirtokos, június hó elsején vezeti oltárhoz, *Mauks* Juliska kasszonyt, *Mauks* Árpád a.-hrabóci nagybirtokos leányát.

— **Halálhírek.** *Szent-Léky* Géza nagymihályi róm. kath. plebános, arany misés áldozár, címzetes kanonok, Zemplénvármegye bizottsági tagja, a városi képviselőtestület és nagymihályi kaszinó dísz tagja stb. f. hó 23-ikán éjjel 84 éves korában elhunyt. Az elhunyt általános közszeretethez részesült minden körben valláskülönbőség nélkül. Bár az utóbi években gyöngyölködése miatt semiben sem vett aktív részt, halála mégis nagy veszteség Nagymihály város társadalmára nézve. — *Özv. Szárny* Antal grófné sz. *Battyány* Franciska grófné, a nagymihályi uradalom urnöve. Budapestben, f. hó 23-án 62 éves korában elhunyt. Temetése holnap délután lesz Nagymihályban.

— **Új kórov.** A mikóházi kerület f. hó 22-én kórovossá egyhangulag dr. *Fried* Soma, helybeli orvost választotta meg.

— **Athelyezés.** Az igazságügyi miniszter *Szentpétery* Lajos mezőkasszonyi kir. járásbírószágot irnokot a varannói kir. járásbírószághoz helyezte át.

— **Jubileum.** *Szanyaghy* Dezső műszaki tanácsos, V. kerületi felügyelő f. hó 23-án hivatalos szolgálatá 25 éves jubileumát ünnepelte. Üdvözléte és tiszteletére a kerületéhez tartozó épít. hiv. mérnökei majdnem teljes számban városunkban időztek, *Czibor* Vilmos az ungvári államépítészeti hivatal főnökének, műszaki tanácsosnak vezetés alatt tisztelegtek a jubiléumnál, kinek házában ünnepi ebéd várta őket.

A megjelent mérnökök a jubiléummal együtt lesfnyképeztették magukat, hogy a szép napnak látható emléke maradjon a kollegák közt. A jubiléum és családja megyénk és városunk legszelebb körében népszerűségnek örvend s így ünnepléséhez a helyi társadalom is örömmel csatlakozik.

— **Tisztek látogatása.** A helybeli honvédszázalój tisztje, néhány hét előtt testületileg tisztelegtek az új ezredes: *Arutofalvy* István-nál Miskolcon, mely alkalom egyuttal a miskolci honvédtisztársak látogatásául is szolgált. Szerdán a miskolci bajtársak derék tisztjeink látogatását városunkban vizsongozták, tiszteletökre a Juhász Jenő pinckertjében volt a magyaros vendéglátás, melynek emléke bizonyára kedves marad mindannyiuk előtt.

— **A homonnai nőegylet** legutóbb tartott IV. évi rendes közgyűlésén a titkár az egyesület működéséről szóló jelentésében hangsúlyozta, hogy az együletnek célja Homonnán egy »szegény ház» alapítása. Ezen humanus cél kitűzése megérdemli, hogy a társadalom az egyesületet, melynek alapítókéjé immár 1600 korona, céljának előrében támogassa és ez által lehetővé tegye a szegény ház mielőbbi felállítását.

— **A kassai és a kassa-kerületi könyvnyomdászok** egy, a Kassa környékén elterülő fenyesekben felállítandó »Beteg nyomdászok üdülőhelye» alapja javára a könyvnyomdatulajdonos urak védnöksége mellett Kassán a Bankón, 1901. évi május hó 26-án (pünkösd vasárnapján) nagyszabású műsorral, tombolával és táncal egybekötött jótékonyul tavaszi mulatságot rendeznek.

— **Meghívó.** *A Szerencsi Dalkör* 1901. évi június hó 9-én alapítókéjének gyarapítására az Árpád-hegyen dalestélyvel egybekötött zártkörű nyári táncmulatságot rendez.

— **A kassai lövészversenyek.** A kassa falkavadász-társulat, mint minden évben, úgy az idén is lövészversenyt rendez. A lövészversenyt pünkösd első és második napján fogják megtartani, mindkét napon délután fél 3-tól kezdődőleg. Élén a versenyintézőség áll, melynek tagjai: caicséri Csicsery Géza ezredes, gró Forgách István, gróf Forgách László, Goglia Nándor alezredes, Kostal Ferenc ezredes, nemes Pokorny Herman tábornagy, hadtestparancsnok, báró Sennyey István, Teley László, Vas Sándor százados. Versenybíró: Liptay Béla. Indító: Horchler Henrik százados. Versenybírók és pénztárnok: Pallygy Béla. Totalisateur-vezető: Steinhübel Lajos és pálya- orvos: dr. Garbinszky Kázmér.

— **Tűz volt Borsalban** f. hó 22-én, melynek 6 ház és 4 csűr esett áldozatul.

— **Országos dalárverseny Kassán.** Az augusztus 15—20-ig terjedő időközben Kassán megtartandó országos dalárverseny iránt javában folynak az előkészületek. Maurer Rezső városi bizottsági tag, mint az előkészítő bizottság elnöke lelkes tevékenységet fejt ki, csakhogy a nagyszámú vendégek minél kedvezőbb emlékek távozzanak majdan Kassáról.

— **Évzáró vizsga.** A márkai gör. kath. népiskolában e hó 20-án tartattak meg az évzáró vizsgálatok. Öröm volt nézni, mily szép előmenetel tanúsítottak a teljesen tot ajku tanulók a magyar nyelv elsajátításában. Márk községben a tanítás nagyon el volt hanyagolva s ennek tulajdonítható, hogy a lakosság 90 százaléka tot ajku. Most a viszonyok örvendésének javulnak s az ifju nemzedék rövid egynehány év alatt teljesen fogja birni a magyar nyelvet. Ezen szép eredmény *Oross* Mihály tanítónak köszönhető, a ki buzgógn terjeszti a magyar nyelvet.

— **Öngyilkosság.** Szatmáry Andrásné f. hó 21-én O.-Lisztkán a Bodrog folyóba ugrott. Megmentésére mindent elkövettek, azonban eredménytelenül, mert már csak holttestét sikerült kihalászni.

— **Sarlach és differitiaz járvány Szerencsen.** F. hó 22-én a szerencsi iskolák és óvoda bizonytalan időre bezártak, amennyiben a városban a Legyes-Bényérről behurcolt sarlach és differitiaz járvány ott nagy mértékben fellépett.

— **Vásári tolvajok.** Minden vásárnak meg van a maga tolvajbandája, mely ravasz fufanggal úzi mesterségét. Egy ilyen fogtak el most Nagymihályban a csendőrök, épen akkor, mikor javában dolgoztak. Babincás Mihály és Tirpák Andras ráskai lakosok ugyanis felhasználva a tolongást a nagy-mihályi vásáron, egy csomó portékát loptak el Halpert Dávid ungvári szatócs sátrából. Elmenekülni azonban nem tudtak az idegen jószággal, mert a csendőrök elfogták s átadták a járásbírószágnak.

— **Joghallgató** irodai alkalmazást keres — akár azonnali belépésre. — Cim a kiadóhivatalban.

— **A régi magyar történet.** — Kivált az Árpádok korában — egészen népmeseci vonásokat mutat. A térítő szent, a hodító hős és a koronás apáca képein az az arany fonál csillog, amely kiragogy a népmesék gazdag szövetéből. Mindannyiuk közül legmelegebben fordult a nép képzelete Lászlóhoz, aki jnnonan elfogadott kereszténység erényeit a régi hősiességgel egyesítette magában. Benne is, mint igaz lovagban, összeolvadt a vallásosság a nő tiszteletével, de ez a tisztelet nála ott mntatkozott, ahol a magyarság legjobban látta: a csatamezőn. Szent István a királyi ház csöndjében ajánlotta fel koronáját Szűz Máriának, László az életbe vitte át a nő tiszteletét, midőn a keresztény leányt megmentette az őt elrabló kun kezéből. Azóta sok magyar intézmény elporladt, újabbak is, nemcsak László törvényei, elpusztultak és feledésbe me-

rültek. Ennek a kornak a képét alig is tudjuk világosan visszaképzni, de a magyar történet véresen nagyszerű eseményei közül mindig fényesen, tavaszszzerűen ragyog ki László királynak nemes alakja e kis idyll keretében. Erről zengtek a poéták, est festsítették templomok falára, klastromok keresztfolyosóira régi képművészek és az Árpádok egész történetéből a kép szól legjobban e szivünkhez ma is. — Szent László egész történetét híven és pontosan megtalálni a Nagy Képes Világtörténet V. kötetében, melynek szerzője dr. Mika Sándor. Az egész 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár. Egy egy kötet ára díszes félbörítéssel 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérjegy. Megjelen hetenként egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

— **A tizenhárom aradi vértanú** gyönyörű csoportképe félszáz előtűnő művészi színhatással, remek korhűséggel megfestve. Az aquarelli műnyomatok ezen példányra megletett bennünket, mert még nem volt alkalmunk a szabadságharc vértanúinak örökké dicső alakjait ilyen gyönyörű csoportoztatban, ilyen magyaros motívumokkal megfestve szemlélhetni. E képen egy a megdicsőült tábornokok arcvonásainak feltűnő hasonlósága, mint az egyenruhák korhűsége és a plasztikai szépség mellyel a tizenhárom alak egyöntetű jelenetű van csoportosítva, a festő művészetének tökéletességgel igazolják; előrelátható tehát hogy e kép egyike lesz a legnapszerűbb és legkedveltebb képeknek, melynek minden magyar család szobájában helye lesz és minden lakásnak díszére válik. Az 1848—49 honvédmeház főparancsnoka a képre vonatkozó következő elismerő sorokat intézte a képkiaadóhoz:

Teljesen Székely Aladár képkiaadó-vállalatnak Budapestten, VII. Klauzál-utca 6. sz. A kiadásában megjelent és hozzáam benyutott *„Tizenhárom aradi vértanú”* ábrázoló festményt megtekinttem és szívesen tudatom Önnel, hogy a mártírhálát szenvedett, boldogult Tábornokok, kiket személyesen ismertem, alakjukra nézve korhűek és a festmény méltó arra, hogy széles körökben elterjedjen. Szentimrey Kálmán az 1848—49 Honvédmeház főparancsnoka. Mi is ajánljuk e képet t. olva. sóinknak, mely minden vidéki képek-kereskedésben, valamint a kiadóknál Budapestten megszerezhető.

KÖZGAZDASÁG.

* **Tanulmányok pénzügyteiről és ezek reformja** cím alatt egyik közgazdasági szaklapban Raffay Ferencz tollából megjelenő szaktanulmányból, „A reformok cz. fejezetből ismét közöljük a következő részletet:

Egyedüli vesztély, a mely pénzügyteirnek szervezetében fonnáll, az ellenőrzés teljes hiánya. Lelkiismeretlen emberek kihasználják jártasságukat és az igazgatóság és felügyelő bizottság járatlanságát a hitel eszközeinek használatában, a pénzügyteir ügyvezetésében és a könyvvizetésében bünső üzemleik palástolására. Ez csak szórványosan fordult elő, de ily kevés esetekben is jelentékeny károkat okozott nemcsak az elvesztett összegek által, hanem azon bizalmatlanság által, a mely a közönség részéről egyaránt sújtja a jó és rossz intézeteket. A közönségnek nincs megbízható eszköze az intézetek bizalomra érdemességének megbíralására, azért inkább megvonja bizalmát.

Pénzügyteirünkkel az ellenőrzést a felügyelő bizottságnak kellett volna teljesíteni. Ezen intézmény a külföldön bevált (bár az utóbbi időben ott is hangzottak föl panaszok az ellen), mert megvolt az annak alkalmasságához szükséges bázis és szakértelem. A felügyelő bizottság szervezete föltételez már egy ellenőrzést, a melyet az igazgatóságnak kellene teljesíteni határoza-

tainak végrehajtói fölött. A felügyelő bizottságnak csak az igazgatóság határozataira és azon szükséges ellenőrzés megtételére kellene felügyelni. De igazgatóságaink a hozzáértés hiánya miatt képtelenek az ellenőrzésre, a felügyelő bizottság az igazgatósághoz hasonlóan járatlan emberekből állván, még inkább nincs abban a helyzetben, hogy a szükséges felügyeletet gyakorolja.

Olyan ellenőrző testületet kell tehát pénzügyteirünk szervezetébe beilleszteni a mely a legmelyebbre ható ellenőrzés képes gyakorolni, de a mely egyszerűsége nem okoz több költséget, mint az eddigi, amely pénzügyteirnek működési szabadságában nem gátolja, a mely független egy a pénzügyteirteiről, mint egyéb hatóságoktól.

Egyes emberek az államra gondoltak, a mely az ellenőrzést legtekélyesebben gyakorolni tudná. Az állami ellenőrzés — egyéb tekinteteket mellőzve — káros volna pénzügyteirre. A pénzügyteir a forgalom érdekeit szolgálják, a miért azoknak a forgalom mozgékonyaságával és fűrgeségével kell bírniok. S ha most olyan nehézkösen forgó kerék, mint a milyen az állami ellenőrzés lenne, alkalmaztatik a pénzügyteir gépezetébe, a pénzügyteir működése tetélik nehézkessé, a mi a forgalomban érezhető hátrányokat fog szűlni. Veszedelmes az állam befolyása is, a melyet az állami ellenőrzés által nyerne, az állam könnyen kísértetbe jöhetne, befolyását nem a forgalom érdekében fölhasználni, hanem más célokért, pl. politikai célokért.

A visszaélések megszüntetésére mindenkélt a belső ügyvezetést kell oly módon alakítani, hogy ez nehézzé tegye azt.

Pénzügyteirünkkel minden üzlet esemény, a mely az üzlet vagyonát érinti részint a pénztárkönyvből, részint az előjegyzélbe címek szerint csoportosítva be lesz vezetve a napi biztos jelenlétében és a pénztárkönyv helyes-ségéről az üzleti idő végével a pénztár egyenleg összehasonlítása által a kasszában levő pénzlészlettel a napi biztos meggyőződik. Ezen két napi könyvből készül a főkönyv és a főkönyvből a mérleg, a melynek egyezni kell a vagyon és teher állományával.

Ha most már a két napi könyvnek a napi biztos aláírásával ellátott hü másolata beküldetik egy hivatalhoz, amely a pénzügyteir ügyvezetéssel, könyveléssel és az illető pénzügyteir viszonyával ismerős egyénemből áll, ezen az alapon egy tökéletes ellenőrzést lehet létesíteni, a mely nem zárja ugyan ki a visszaélést, de lehetetlenné teszi azt a legelső mérleg összeállításánál tovább elpalástolni. Ezen hivatalban a beérkezett napi könyvek másolatait az illető szakértő hivatalnok vizsgálja annak beltartalma szerint és a gyanus dolgokat magának kijegyzi, hogy akkor, ha az intézetbe elmegyen, arról személyesen meggyőződik. Ezen másolatokból havi kivonatokat készíttetnek, a melyekből ismét megcsináltatik a pénzügyteir főkönyve, és ebből év végén a mérleg. Ezen teendőitől a felügyelő szakértő hivatalnok reá ér az intézetet legalább havonként egyszer személyesen fölkeresni, a mikor a belkérés helyességéről, ha már a főkönyv vezetéseinek kulcsa kezében van, meggyőződni elég ideje lesz. Vizsgálat alá veheti a nyilvántartási könyvek helyes vezetését és mindent, ami őt meggyőzi arról, hogy a pénzügyteirnél hiba nincsen.

— Az igazgatósági gyűlések jegyzőkönyvei is beküldetnek ezen hivatalnak.

Év végén a mérleg összeállításakor ezen felügyelő a mérleg tételeit összehasonlítja az általuk készített mérleggel és a pénzügyteir vagyonának és terheinek a meglétéről tételes leltározás által győződik meg. Vizsgálat alá veszik a nyereség fölőstását, hogy az alapszabályoknak és az esetleg fonnálló törvényeknek megfelel-e.

Ilyen ellenőrzés keresztülvitelve céljából be kellene osztani pénzügyteirteir kerületekbe. Mintegy ezer pénzügyteir működik: mondjuk, hogy tíz kerületbe, a melynek mindegyike 100 pénzügyteirteir foglal magában. Minden egyes

ilyen kerület központjába egy ellenőrző hivatal volna föllállítandó. Ezen hivatal állna tíz felügyelőből, a melyek közül kettő 20 pénzügyteir felügyelője volna. E kettős beosztás azért, hogyha az egyik a pénzügyteirteir személyes ellenőrzésén kinn van, a másik a belső teendőket végezze az első helyett is. A beosztásnak természetesen arányosnak kell lenni. Nem egynek a kerület összes nagy intézeteit, a másinak pedig az összes kicsiket. A kisebb intézetek ellenőrzése aránylag mindig több időt fog igénybe venni, mint mint a nagyobbak ellenben a nagyobb pénzügyteirteir vagy- és teherállományának tételes leltározása több időt fog igényelni, mint a kisebbeké. Ha arányos a beosztás, egy felügyelőnek tíz pénzügyteirteir ellenőrzése nem fog elvégezhetetlen teendőket szolgáltatni.

Ha most fölteszük, hogy ezen felügyelőket képzett és vidéki pénzügyteirteirnél már hosszabb ideig gyakorlatilag is működött emberek lesznek, valószínű, hogy a száraz ellenőrzés mellett a pénzügyteirteir tanácsadói, a ferdéségek, a mely vidéki pénzügyteirteirteirrel számos található, megszűntéi, a szükséges reformok szószólói lesznek.

Vidéki pénzügyteirteir igazgatóságában nem hiányzik a jóakarát, csak nem bírnak a kellő tudással és csak a sötétben tapogatóznak. Fenti testület vezetői lehetnek a járatanoknak. Te kintve a testület tagjainak képzettségét és gyakorlatát a pénzügyteirteir ügyekben, a kerületi hivatalok hetenkénti gyűlései, az egész ország negyedévi vagy évenkénti gyűlései különös és általános értékkel bírhatnak pénzügyteirteirre.

Ilyen hivatalok vezetése alá bocsátandók volnának olyan teendők, a melyek a pénzügyteirteirteir érdeklik, de a melyek most hozzáértő hivatalok hiánya miatt állami hivatalok által végeztenek.

Ezen hivatalok megjelölhetők volnának olyan fórumok gyanánt, a melyek arra is felügyelnének, hogy az intézeti állások betöltésénél a szükséges kvalifikáció megkívántatik-e.

Pénzügyteirteirről szükséges információk leghitelesebb megadói lennének az ilyen testületek.

* **Szegény, Magyarország! Szegény Hegyalja!** Önkéntelenül kitört e sóhajtas ajnkunkról, olvasván a külügyi expositét, melyet a — fájdalom még mindig közös — külügyminiszter az idej magyar delegációnak zengzetes osztrák nyelven elszavalt. Nem érdekelt minket se Khina kínja, se az európai béke egészségé vagy betegsége, mert ezt ugyanis pillanatnyi terveikhez képest szokták festeni a derék, becsületes államférfiak. Minket csak az érdekelt, fog-e a külügyminiszter valamit mondani arról, ami magyar hazánkat legközelebből érdekl: a kereskedelmi szerződésekről és különösen ami minket szempontokként létfeltételünkben érint; az olasz borvámról. Nos, a külügyminiszter ur utóbbiról kifejezetten nem szólt semmit, hanem amit a kereskedelmi szerződésekről általánosan mondott, az súlyosabb csapás, mint a májusi fagy, mert megfagyasztotta a Tokaj-Hegyalja minden reménységét.

A vámszerződéseket nem szabad pusztán a kereskedelmi és gazdasági szempontoknak alávetni, hanem azok politikailag igen magas szempontokból itélendőek meg.

Érted ezt, jó magyarom?! Értitek ezt, szerencsétlen hegyaljaiak?! A külügyminiszter ur hegyes előre megengedni, hogy a köteendő kereskedelmi és vámszerződéseket kereskedelmi és gazdasági szempontokból károsak lehetnek, de ezt el kell tűrni a politika magas szempontjai miatt.

Tönkre mehatsz, tönkre fogsz menni, de a nagy ur-nak titulálhatod magad! Így kívánja a nagy hatalmi ábránd, a kététeji sas toldozott-foldozott tekintélye.

Az olasz borvám marad a régiében. Ezt kaptad pünkösdi üdvözlétül a dicsőséges közösügyes osztrák politikától.

S most már igazán nem marad egyéb hátra, mint hogy a liszcai kerület a nagy

héroszt, Ballagi Gézát küldje föl a parlamentbe, mert csak ő, a maga nagy súlyával mentheti meg a Hegyalját a végveszedelemtől.

Szegény Magyarország! Szegény Hegyaljánk!

* **Az ősz vetések** Málczán, daczára a tavaszi nagy szárazságnak — szépek. A tavaszi vetések azonban igen gyengék s ha még tovább is ilyen száraz idő lesz, semmi sem lesz belőlük. A kapás növények a szárazság miatt nem kelnek. A mely kukorica ki nem lett, az már ki is aszott. A rétek kopárok, nincs semmi fű, ha eső nem lesz, akkor, nem kaszálunk. Égész májusban semmi esőt nem kaptunk.

* **Klagadák vasuti kedvezménye** A kereskedelemügyi miniszter, a földművelésügyi miniszter közbenjárására megengedte, hogy a párti nevezetű kiállítás magyar mezőgazdasági, erdészeti és kertészeti csoportjaiban, valamint a vízépítészeti és mezőgazdasági munkásügyi osztályokban összegyűjtött tárgyaknak a budapesti iparcarnokban ez évi június hó 15-éig nyitva tartandó kiállításra, az egyes gazdasági egyesületek által szervezett csoportokban utazó falusi klagadák és vezetőik, ha legalább 10-en utaznak együtt, a m. kir. államvasutat vonalain Budapestig és vissza, a személy- és vegyesvonatok III-ik kocsisztyábjában félárú menetjegyekkel utazhassanak. Ezen menetjegy kedvezmény itt nálunk a Zempléni megyei Gazdasági Egyesület által kiállított, aláírt és pecsétell ellátott igazolvány alapján igénybe vehető.

* **Tokaj Amerikában.** A magyarországi bor Amerikában nagy kedveltségnek örvend. A fillokszera pusztulása óta azonban Amerikába való kivitelünk igen nagy mértékben megcsappant. Hanem a leleményes yankek tudtak magukon segíteni. A „magyar borok“ egy részét ugyanis mesterséges uton állították elő. A tokaji, mènesi és magyarádi stb. borokat, melyek egyébként mint osztrák borok szerepelnek az amerikai vendéglők étlapján, mesterségesen állítják elő és különösen a kaliforniai bort árusítják óriási mennyiségben tokaji elnevezés alatt. Hozzá ez az elnevezés voltaképpen nem is csálás. Egy Haraszi nevű bormerelő, a ki Magyarországból vándorolt Amerikába, ugyanis óriási területet ültetett be Kaliforniában szőlővel és ezt a nagy kiterjedésű telepet aztán elnevezte Tokajnak. E telepről látják el az amerikai világvárosokat csemegeszőlővel is, mely azonban közel se jön a magyar Hegyalja zamatos és finom illatú szőlőjéhez.

* **Iparkiallítás Maramaros-Szigeten.** Már jeleztük, hogy M.-Szigeten a gazdasági egyesület július, augusztus hó folyamán iparkiallítást rendez. Az előkészületek nagyban folynak s már a helyiséget építik: a bányászati és kohászati ág részére külön, az erdészeti elkülönített állandó pavillont emelnek. A bejelentett ipartárgyak száma már ezideig is több ezre rug. Több illusztris vendéget várnak a kiállítással megnyitására és igen valószínű, hogy József Agost főherceg is jelen lesz. A megnyitásra Darányi Ignác megjelölését megígérte. A kiállítással kapcsolatosan gazdag állatdíjazás is fog tartatni.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Eküdtűszéki tárgyalás.** Ujhelyben eddig páratlan az a tárgyalás, mely május 22-én kezdődött, halált okozó súlyos testi sértés büntetvével vádolt Csetneki János és 11 társa büntügyében. Az eküdtűszék megalakítása után a kilenc, súlyosabban terhelt vádlott részére bíróságilag kirendelt védőügyvédek csoportja, a rengeteg tanu és 12 vádlott jelenléte valószínű esemény számba megy, s a közönség érthető, élénk érdeklődéssel kísérté a tárgyalás menetét, hol kilenc védő ügyvédnek van szerepe. A védők mandátuma azonban igen rövid életű volt, mert bíróság megállapítatván, hogy a vádlottak között oly érdekek összejöttökés nem fordult elő, mely egy védőnek lehetet-

